

Editoriál

Vážení čtenáři,

dovoľte nám, aby som sa s Vami podělili o naše názory na problémy sestrskej profese, ktoré jsou spoločné pro Česko i Slovenskou republiku.

Schválením novely zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, která snižuje úroveň kvalifikační přípravy pro výkon profese a omezuje požadavky na celoživotní vzdělávání, poslanci více než 100 000 sestram vzkázali, co pro ně toto náročné povolání znamená a jak si ho cení. Příslušná novela, jež prošla třetím čtením v Poslanecké sněmovně, neřeší stabilizaci a zkvalitnění stávajícího systému vzdělávání, ale ani současný nedostatek sester. Navrhovaný koncept přinese do zdravotnictví chaos, způsobí prohloubení současných napjatých interpersonálních vztahů a především sníží prestiž profese všeobecné sestry. Zdravotní péče dnešní doby vyžaduje lidsky zralého, odborně erudovaného a vysoce kvalifikovaného pracovníka, schopného vypořádat se s vysokou psycho-sociální zátěží. Je zcela jasné, že absolvent kompilátu nově vznikajícího konceptu středního a vyššího vzdělání nebude schopen obstát v péči o pacienty, a to i z důvodu prohlubování psycho-sociální nezralosti mládeže. Je otázkou času, kdy se důsledky tohoto rozhodnutí projeví ve snížené kvalitě a bezpečnosti poskytované péče. Zkušenosti ve světě toto jednoznačně potvrzují. Přestože jsme byly několikrát poslanci upozorněny na skutečnost, že výzkumy ze světa nelze paušalizovat, jsou bezcenné a pro naši zemi nevyužitelné, neodpustíme si konstatovat, že Česká republika není jedinou zemí, která se potýká s nedostatkem sester a problematikou vzdělávání ošetrovateľského personálu, ovšem prvenství získává, jak se zdá, ve způsobu řešení těchto problémů. V USA řešili nedostatek sester zkvalitněním jejich vzdělávání, v Thajsku zjistili, že vysokoškolsky vzdělané sestry zlepšují pracovní klima v týmu, v Austrálii obohatili podobný výzkum o sdělení, že vysokoškolské vzdělání sester eliminuje syndrom vyhoření, ve Velké Británii zjistili, že se sestry s vysokou školou významnou měrou podílejí na bezpečí pacientů a v Pensylvánii analýza výsledků studie ukázala, že vyšší vzdělání má vliv na snížení rizika úmrtnosti a snížení míry selhání záchrany života. V České republice se řeší nedostatek sester snížením úrovně kvalifikačního vzdělávání, neboť chce Ministerstvo zdravotnictví ČR „léčit“ problém nedostatku ošetrovateľského personálu zcela absurdním návrhem zkráceného studia na vyšší odborné škole. Otázkou zůstává, proč se ti, co o nás rozhodují, nezaměří na skutečné příčiny nedostatku sester? Vždyť by stačilo vytvořit sestram takové podmínky výkonu povolání, které umožní vzdělaným nelékařským profesionálům uplatnit nabyté kompetence, zohlednit náročnost výkonu při odměňování sester a ostatních členů ošetrovateľského týmu a podpořit současné vzdělávání sester navýšením kapacit vzdělávacích institucí připravujících sestry – vyšším a vysokým školám. Pro udržitelnost rozvoje ošetrovateľské profese je nezbytné, aby se promítly pracovní činnosti sester do úhradové vyhlášky, změnilo nastavení minimálního personálního obsazení, které je neslučitelné s požadavky na zajištění kvalitní a bezpečné péče a ve svém důsledku vede k přetěžování sester a ostatního ošetrovateľského personálu. V neposlední řadě jde o nastavení systému smysluplného celoživotního vzdělávání, který bude vstřícný k profesionálnímu růstu sester a ostatních nelékařských zdravotnických pracovníků.

Základním požadavkem poskytování ošetrovateľské péče je především její kontinuální zvyšování kvality, které se se sníženým stupněm vzdělávání naopak snižuje. Domníváme se, že změna ve vzdělávání sester kýmžené výsledky nepřinese, ostatně tak tomu bylo i v minulosti. Na druhou stranu, diskuse v souvislosti s novelou zákona č. 96/2004 vedly k tomu, že společnost, laická veřejnost, pacienti, zájemci o zdravotnické profese i zdravotníci se začali aktivně zajímat o vzdělávání sester. Na rozdíl od zákonodárců velmi vážně vnímají argumenty předložené odbornými organizacemi (SVVS, ČAS, POUZP) poukazujícími na snížení kvality poskytované péče v souvislosti s navrhovanou úpravou kvalifikačního vzdělávání sester.

Můžeme jen vyjádřit společné přání, že problémy ošetrovateľství budou řešeny systémově a s respektem k významu, který profese sestry má.

Mgr. Zdeňka Mikšová, Ph.D.

Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta zdravotnických věd, Ústav ošetrovateľství
Víceprezidentka Spolku vysokoškolsky vzdělaných sester

Mgr. Jana Maňhalová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta,
Ústav ošetrovateľství, porodní asistence a neodkladné péče
Prezidentka Spolku vysokoškolsky vzdělaných sester, www.svvs.cz